

Nr 875

Av herr Westberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 119, angående fackrepresentationen i skolstyrelserna.

(Lika lydande med motion nr 720 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 119 framlägges förslag om ändrade regler för fackrepresentationen i skolstyrelserna. Förslaget innebär att fackrepresentationen skall begränsas till endast en från vardera av rektors- och lärargrupperna. Vidare föreslås att den hittillsvarande rätten för suppleant för fackrepresentant att närvara vid skolstyrelsesammanträde, även då vederbörande inte ersätter ordinarie representant, skall slopas.

Enligt gällande bestämmelser äger förutom skolchefen högst tre rektorer vid skolor under skolstyrelsen samt högst tre lärare rätt att delta i skolstyrelsens överläggningar. Fackrepresentanterna har inte rösträtt vid sammanträdet men har rätt att få sin särskilda mening antecknad till protokollet. I frågan om skolhälsovård skall skolläkaren vara fackrepresentant.

I fjolårets proposition med förslag till skollag i anslutning till grundskolereformen föreslogs att de hittillsvarande bestämmelserna om fackrepresentationen skulle bibehållas. Särskilda utskottets majoritet redovisade samma uppfattning och tillstyrkte propositionen i denna del. I en reservation av sex ledamöter till särskilda utskottets utlåtande (nr 2/1962) yrkades att det i propositionens lagförslag upptagna stadgandet om fackrepresentation skulle utgå och att således rätten till fackrepresentation i skolstyrelserna skulle slopas. Kamrarna stannade vid skilda beslut, vilket ledde till sammanjämkning av innebörd att lagförslaget skulle godtagas med det stadgande angående fackrepresentationen som Kungl. Maj:t hade föreslagit men att frågan om fackrepresentationens begränsning skulle övervägas.

Fackrepresentationens syfte är att i skolstyrelsen skapa plats för den direkta pedagogiska erfarenhet, som rektorer och lärare besitter, samt att i övrigt skapa gynnsammare förutsättningar för ett för skolans arbete och utveckling gott samarbetsförhållande mellan förvaltning och lärarpersonal. Vid tillkomsten av de nuvarande bestämmelserna år 1956 — i samband med den då beslutade skolstyrelse reformen — framhöll riksdagen att »fackrepresentationen utgör ett värdefullt inslag i styrelsearbetet och är, inte minst med tanke på de förutsättningar för ett verkligt samarbete som därigenom skapas, betydelsefullt för alla parter» (sammansatta konstitutions- och statsutskottets utlåtande nr 1 1956, s. 113).

De nuvarande bestämmelserna har varit i tillämpning sedan 1958, d. v. s.

under endast en mandatperiod. Några praktiska skäl av allvarligare art för revidering och nedskärning av fackrepresentationen har inte kommit till uttryck. De invändningar som framförts har övervägande varit principiellt grundade. Härtill kommer att grundskolan inte minst under pågående uppbyggnadsarbete är i hög grad förtjänt av arbetsformer som garanterar goda samarbetsförhållanden inom skolan. Nyssnämnda förhållande bör i varje fall i nuläget tillmätas en avgörande betydelse.

Departementschefens förslag är alltför långtgående. Den rika differentiering av skilda utbildningsgrenar, som grundskolan rymmer, kommer icke på ett tillfredsställande sätt till uttryck i den beskurna fackrepresentation som departementschefen föreslår. Det bör tillfogas att vid de överläggningar med företrädare för kommunförbunden samt personalorganisationerna, som föregått den nu framlagda propositionen, har enighet om en omorganisering av fackrepresentationen inte uppnåtts. Denna omständighet talar för att den ändring som av praktiska skäl kan vara motiverad göres mindre långtgående.

Fackrepresentationen bör på anförda grunder i huvudsak bibehållas i sin hittillsvarande utformning. För att av praktiska skäl uppnå en mindre vidlyftig organisation synes — såsom personalorganisationerna framhållit — suppleanternas generella närvarorätt kunna slopas.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 119 uttala att fackrepresentationen i skolstyrelserna skall i fråga om de ordinarie fackrepresentanterna bibehållas vid nuvarande utformning men att den generella närvarorätten för suppleant till fackrepresentant i skolstyrelse må slopas.

Stockholm den 17 april 1963

Olle Westberg

Cecilia Nettelbrandt

Henning Carlsson